

Verslag COCOON stakeholdersbijeenkomst Nederland

“Consortium for a Coherent European Landfill Management Strategy”

Date: May 16, 2017

SUBJECT: First stakeholder meeting RWS the Netherlands

report information consideration decision

To: public From: RWS Leefomgeving

COCOON: Consortium for a Coherent European Landfill Management Strategy

COCOON is the first European project on policy of Landfill Management (LfM). The COCOON partners will improve regional policy on LfM in 6 regions, starting from existing regional legislation, and learn from the best practices and lessons learned in the other regions. Working with a regional stakeholder group on the development of the policy will enhance the implementation of the policy.

Doelstelling Nederland in COCOON

Doel van de eerste stakeholdersbijeenkomst is bekendheid geven aan het Interreg Europe project COCOON.

Rijkswaterstaat (RWS) is namens Nederland partner in COCOON. Binnen dit project worden drie sporen gevolgd, waar nodig beleid ontwikkeld en innovaties voor duurzaam stortmanagement gestimuleerd. Deze sporen zijn:

1. Duurzaam stortbeheer (introdactie Heijo Scharff, Afvalzorg);
2. Evaluatie Nazorg Stortplaatsen onder de Wet milieubeheer (introdactie Frank Hopstaken, FFact);
3. Gebiedsontwikkeling gesloten stortplaatsen (introdactie Cees Buijs, gemeente Rotterdam)

De presentaties zijn als bijlagen te downloaden.

Tijdens deze eerste stakeholdersbijeenkomst is de huidige stand van zaken op het gebied van stortplaatsmanagement met de stakeholders gedeeld en is in open dialoog gebrainstormd wat er nodig is om het Nederlandse stortbeleid te verduurzamen.

Inhoudsopgave

COCOON: Consortium for a Coherent European Landfill Management Strategy	2
Doelstelling Nederland in COCOON	2
Inhoudsopgave	3
Introductie	4
Workshopsessies	4
Hoe houding en gedrag t.a.v. stortplaatsen te veranderen, te beginnen met mezelf	5
Business case model	5
Welke belemmeringen zijn er en hoe de regelgeving in NL en EU aan te passen?	6
Innoveren goedkoper!	6
Gebiedsontwikkeling op stortplaatsen	7
Slotsuggesties:	7
Hoe verder?	8
Contact	8

Introductie

Namens het COCOON project heeft Eddy Wille van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) het belang van het project toegelicht.

Ondanks dat het scheiden en recyclen van afval in Europa steeds beter gaat, liggen in Europa meer dan 500.000 oude stortplaatsen, waarvan een groot deel niet voldoet aan de Europese regelgeving. Deze stortplaatsen hebben enerzijds een potentieel gezondheidsrisico, maar zijn aan de andere kant ook een bron van grondstoffen. Ook vanuit het ruimtelijk domein (dynamische gebiedsontwikkeling) is het wenselijk om op Europees niveau te werken aan nieuw stortplaatsmanagement.

Mari van Dreumel van het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft daaraan toegevoegd dat met de komst van de Omgevingswet taken en bevoegdheden rondom stortplaatsen gedecentraliseerd worden. Dit betekent echter niet dat het Rijk haar verantwoordelijkheid niet neemt. Integendeel: projecten zoals COCOON dragen bij aan innovatie en kennisontwikkeling waar decentrale overheden hun voordeel mee kunnen doen.

Mari hoopt dat de aanwezigen met het besef naar huis gaan dat het stortbeheer in Nederland naar een hoger, duurzamer en circulair niveau getild kan en moet worden.

Jan Frank Mars en Fons van de Sande zijn namens RWS Leefomgeving projectleider COCOON. Het doel van het Interreg EU programma is het opstellen en implementeren van nieuw (regionaal)beleid. Om dit beleid in de praktijk te toetsen zal RWS -op initiatief van bedrijfsleven en/of regionale overheden- pilots actief ondersteunen met het opstellen/indienen van bv EU subsidieaanvragen. Het bestuur van RWS heeft de ontwikkeling van een duurzame leefomgeving als één van haar speerpunten benoemd. Stortbeheer/management is binnen RWS belegd binnen de afdeling Natuurlijk Circulair (Fons). De gebiedsontwikkeling is mede voorzien in het Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant en ondergebracht bij de afdeling Bodem+ (Jan Frank).

Workshopsessies

Specialisten hebben een inleiding gegeven op de thema's (presentaties in bijlage):

1. Duurzaam stortbeheer (introdactie Heijo Scharff, Afvalzorg);
2. Evaluatie Nazorg Stortplaatsen onder de Wet milieubeheer (introdactie Frank Hopstaken, FFact);
3. Gebiedsontwikkeling gesloten stortplaatsen (introdactie Cees Buijs, gemeente Rotterdam)

Na afloop van de sessies zijn de kansen voor stortplaatsen door de deelnemers benoemd. Een kleine bloemlezing:

- Kansen zat! We moeten alleen anders naar het probleem leren kijken;
- Goedkoper en effectiever reinigen. Geef afval haar identiteit terug, beter om te spreken over Ongesorteerd Voorraad Systeem (OVS);
- Maak gebruik van nieuwe technieken om de samenstelling te bepalen;
- Goede inpassing van stortplaats in ruimtelijke ontwikkeling (opschalen);
- Eeuwigdurende nazorg is een risico. Met de Green Deal Duurzaam Stortbeheer (2015) de 'zorgen afbouwen';
- Verplicht in kaart brengen van de waarde stortplaats (materiaal, energie, ruimte etc.);
- Van beheren en beheersen naar benutten;
- Verkleinen financiële risico's;
- Subsidie voor kansbenutting (viaVamil);
- Bewustwording EU. Van statische naar dynamische ruimtelijke ordening.

Samenvattend zijn de onderstaande thema's benoemd en uitgewerkt:

1. Hoe houding en gedrag t.a.v. stortplaatsen veranderen? Begin met jezelf!
2. Hoe te komen tot een nieuw businessmodel?
3. Hoe regelgeving aanpassen in NL + EU? Welke belemmeringen zijn er?
4. Welke innovaties zijn er? Kan onderzoek goedkoper? Technisch t.b.v. businesscase.
5. Welke kansen zijn er voor gebiedsontwikkeling op stortplaatsen?

Hoe houding en gedrag t.a.v. stortplaatsen te veranderen, te beginnen met mezelf

Durf over de regels heen te kijken. Ga uit van vertrouwen en start de dialoog over de circa 6000 bestaande stortplaatsen in Nederland. Er zijn al goede voorbeelden zoals de inrichting van een oude stortplaats het Griftpark in Utrecht. Een park is zo gek nog niet?!

Storten is in principe niet duurzaam. Ondanks een eeuwigdurende nazorg blijven milieurisico's en financiële risico's aanwezig. Zorg voor een positieve waardering! Van een bult in het vlakke Nederlandse landschap naar natuurontwikkeling. Of zoals bij het Griftpark een rustige plek in de stad. Nieuwe inrichting van stortplaatsen én de omgeving (afstemmen met omwoners).

Pas het jargon aan: van stortplaats naar ongesorteerd voorraadsysteem (OVS)

Business case model

Genoemde aandachtspunten en adviezen:

Ga van een korte termijn naar lange termijn business case (BC), stel die in de tijd regelmatig bij (dynamisch). In het verleden zijn beheer-, nazorg- en onderhoudskosten vaak niet mee genomen in de BC, dit zijn voor de langere termijn essentiële kosten die kunnen bepalen of ontginnen wel of niet kansrijk is.

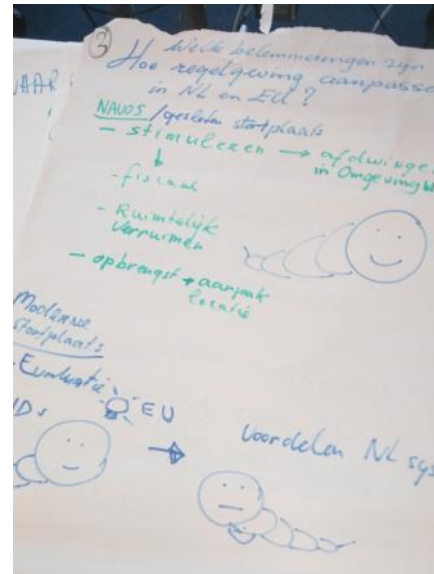
Het huidige storten is niet gericht op toekomstige ontginning. Doe dat wel en geef het stortmateriaal haar identiteit terug en neem reststoffen op

in BIM. Dit vergroot kansen in de toekomst. Tot slot betrek naast de overheid ook exploitanten en projectontwikkelaars bij het opstellen van de BC.

Welke belemmeringen zijn er en hoe de regelgeving in NL en EU aan te passen?

Voor oude 'NAVOS'- stortplaatsen (gesloten voor 1996):
-Stimuleer aanpak herontwikkeling en onderzoek mogelijkheden om dit met de Omgevingswet af te dwingen.
-Geef fiscale stimuli, door bij ontginning een storttarief 0 te hanteren voor de reststroom.

Voor stortplaatsen onder regime Wet milieubeheer (na 1996):
-Brenge de evaluatie van Introductie Duurzaam Stortbeheer (iDS) onder de aandacht bij de Europese Unie. Maak de voordelen van het Nederlandse systeem inzichtelijk zodat Europees beleid hierop aan kan sluiten. Dit past ook beter in het EU-beleid van 'no net land take' (geen landbouw- en natuurgrond opofferen voor infrastructuur of bebouwing) en 'dynamic spatial planning'.

Innoveren goedkoper!

Het ontbreekt aan investeringsperspectief bij de markt. Toch is er de wens voor een eindige nazorg.

Op termijn zal dit altijd goedkoper zijn en de milieurisico's verminderen. Dit kan met een beter beheer en efficiënter monitoren.

Experimenteerterruimte zoals iDS is hiervoor noodzakelijk om de innovaties en kennis te ontwikkelen. Dit zou ook voor het ontginnen georganiseerd moeten worden. Dat leidt tot tools om onzekerheid over OVS te verkleinen.

Als voorbeeld is het 'temporary storage concept' (tijdelijke opslag) genoemd.

Gebiedsontwikkeling op stortplaatsen

De meeste NAVOS stortplaatsen hebben geen nazorg(plan). Om de mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling te bepalen, is het meer dan gewenst te weten waaruit het stortlichaam bestaat en wat de risico's zijn als je in het stortlichaam gaat graven (denk hierbij bv aan asbest). Vragen die spelen zijn: Hoe om te gaan met de black box? Welke financiële instrumenten kunnen hiervoor worden ingezet? En hoe kan men de verantwoordelijkheid scheiden (milieu en financieel)? Accepteer dat er risico's zijn en accepteer deze. Er zijn namelijk kansen voor efficiënt ruimtegebruik zoals recreatie/natuur. Denk hierbij aan een totaalplan, toekomstvisie van meerdere locaties zonder direct economisch nut (package deal). Daardoor is bredere gebiedsontwikkeling mogelijk. Van een statisch stedelijk gebied dat op slot lijkt te zitten naar een dynamisch stedelijk gebied met mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling. Analyseer de geschiktheid voor functies. De noodzaak om bestaande functies te versterken/combineren is nog klein. Hier liggen kansen.

Slotsuggesties:

Hoe verder?

Als eerste willen we iedereen hartelijk te bedanken voor zijn/haar inzet. Zonder de stakeholders was deze dag niet mogelijk geweest. Het was een dag waar veel informatie is gedeeld, veel enthousiasme voor het onderwerp is getoond en het begin is gemaakt van een traject naar een duurzamer stortmanagement. Hoe dat traject er uit gaat zien, is voor ons ook nog een vraag. Dat willen we graag met de stakeholders verder bepalen, te beginnen met de personen die zich hebben aangemeld om tot een vraagarticulatie te komen van de vijf benoemde thema's. Wordt vervolgd.....!!

Namens RWS Leefomgeving en COCOON,

Jan Frank Mars
janfrank.mars@rws.nl

Fons van de Sande
fons.vande.sande@rws.nl

Contact

Feel free to contact us.

Coordination office:

i-Cleantech Vlaanderen
Centrum-Zuid 1111
3530 Houthalen-Helchteren
Belgium
annick.vastiau@i-cleantechvlaanderen.be

Local contact details:

BELGIUM	ewille@ovam.be
	annick.vastiau@i-cleantechvlaanderen.be
MALTA	suzanne.a.dimech@wasteservmalta.com
	darren.a.cordina@era.org.mt
CYPRUS	apapanastasiou@environment.moa.gov.cy
THE NETHERLANDS	janfrank.mars@rws.nl
GERMANY	ulrich.stock@lfu.brandenburg.de
SPAIN	jdiz@sadeco.es